

Memòria de l'any 2018

Ecomuseu Farinera de Castelló d'Empúries

Podem definir l'any 2018 com a un any de millores per a l'Ecomuseu Farinera. Millores a nivell global: en l'equipament, en les activitats, en els serveis, i en els resultats, ja que hem tancat l'any amb un augment de gairebé un 8%, que considerem el resultat d'un procés a llarg termini en què el museu enforteix cada vegada més el seu paper social.

Durant aquest any hem executat les millores en el pati del museu. S'ha modernitzat la seva imatge externa, fent-la més atractiva i comunicant millor el seu contingut. Creiem que aquestes millores externes han permès augmentar el nombre de visitants que accedeixen al passar per davant de l'equipament.

També hem millorat en els serveis que oferim als usuaris. Des d'aquest 2018 el públic del museu gaudeix de wifi lliure a totes les sales, gràcies a la subvenció en noves tecnologies de la Diputació de Girona. A més, hem incorporat enquestes de satisfacció al públic, que es poden respondre des d'una tauleta a la recepció del museu. També es poden respondre a través de tauletes les enquestes de satisfacció al professorat que participa en les activitats educatives. I, per als menuts, hem incorporat un sistema d'avaluació d'aquestes a través de fitxes de colors. A més, en la vessant educativa hem incorporat una nova visita gamificada, que ens ha funcionat molt bé.

La oferta d'activitats també s'ha millorat, incorporant activitats vinculades a l'espai EmpordàNA'T i al nostre entorn natural, oferint noves visites acompanyades de tast durant l'estiu i ampliant la oferta de gratuïtat a, com a mínim, un dia de cada mes. La Fira del blat s'ha transformat en la fira Del blat al pa, ja que s'ha organitzat conjuntament amb la Cooperativa Agrícola.

Mantenim la línia d'exposicions que es programen al llarg de l'any. Aquest any també hem iniciat una línia expositiva que centra el focus en Castelló d'Empúries, la seva història i la seva gent. *Geografies Menudes* ha estat un projecte fet des del i per al municipi i que ha gaudit de gran èxit. Per a aquest any 2019 ja estem treballant en un segon projecte i la voluntat del museu és

que en endavant aquests projectes es construeixin de manera participativa. Una altra satisfacció per nosaltres ha estat que una exposició coproduïda pel museu hagi itinerat a un museu de fora de les comarques de Girona.

Pel que fa a la difusió, aquest any hem pogut difondre a través de les xarxes una càpsula de vídeo per presentar el museu, que ha estat finançada per la Xarxa de museus de comarques de Girona. A més, hem obert canal a Youtube i a Instagram, el que ens ha permet augmentar els canals a través dels quals arribar als nostres usuaris, que es sumen als bons resultats obtinguts al Facebook.

Una altra bona notícia del 2018 ha estat conèixer els resultats de l'estudi d'Impacte econòmic dels museus del Sistema Territorial del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya: l'any 2017 l'Ecomuseu Farinera va generar 2,52 € per cada euro d'inversió de l'Administració pública. I afegim també que el museu ha renovat el seu Certificat de garantia de qualitat ambiental.

No oblidem, però, la col·lecció. Aquest any hem pogut restaurar i exposar dues moles de molí de les nostres sales de reserva, que ara preponderen al pati del museu i ajuden a contextualitzar-lo des de l'exterior. D'altra banda, també hem rebut donacions interessants, principalment la donació que se'ns ha fet de l'antiga farinera La Perla del Vallès. A més, hem pogut avançar en l'inventari de la documentació de la fàbrica, gràcies a l'ajut rebut de la Xarxa de Museus de Comarques de Girona.

En definitiva, un bon any per al museu, que ha pogut desenvolupar la majoria dels projectes gràcies a les ajudes rebudes per part de la Diputació de Girona i del Departament de Cultura.

1.1. Conservació preventiva

- Durant la tercera setmana de gener s'han dut a terme les tasques de desinsectació anual. El tractament de conservació preventiva afecta tota la maquinària de la col·lecció i del magatzem de reserva del museu, ja que atesa la naturalesa de la col·lecció, aquesta no es pot desmuntar ni traslladar i s'ha de tractar *in situ*.

El tractament s'ha realitzat amb Fosfamina per tal de controlar els xilòfags, Tenebrio Molitor, Plodia, Ephestia i Rhizoperta, en tots els estadis en els que afecten a la fusta. Prèviament s'ha hagut de realitzar tota una tasca de segellat dels espais i obertura de la maquinària; que posteriorment s'ha retirat i tornat a col·locar al seu lloc.

- D'altra banda, arran de l'auditoria de sales de reserva i de la participació en el curs en conservació preventiva organitzat per la Xarxa de Museus de Comarques de Girona s'han millorat les gràfiques de humitat i temperatura amb el càlcul de les variacions mensuals i anuals.

El pressupost de conservació preventiva per a l'exercici 2018 era de 6.500,00 €. L'import final destinat a tasques de Conservació preventiva va ser de 5.916,90 €.

1.2. Restauració

Durant el mes d'octubre l'empresa Conservació de Patrimoni 4restaura SL ha restaurat les moles de l'antiga farinera Sant Salvador (núm. Reg. 325) ubicades al pati de l'Ecomuseu Farinera, en el marc dels treballs de millora de l'exterior del museu. Els treballs han consistit en la consolidació i reintegració del material petri i tractament dels metalls. Posteriorment, les moles es van protegir amb un vidre.

El cost total de la restauració de les moles ha estat de 1.036,73 €.

1.3. Documentació

L'Ecomuseu Farinera disposa del programari Museum PlusCatalà 2, per a la documentació i gestió dels béns mobles museístics que formen la col·lecció del museu. Avui en dia el 100% dels seus objectes es troben digitalitzats.

A través del SAM Girona, durant l'estiu 2018 (del 2 de juliol fins al 7 de setembre) la documentalista Marta Puquet ha estat indexant la documentació de l'antiga fàbrica. Això ha permès indexar la documentació de 35 caixes i s'han pogut registrar més de 400 documents, dels quals 11 ens ha aportat informació per documentar alguns dels objectes de la col·lecció del museu.

Centre de documentació

El fons documental de l'Ecomuseu Farinera es divideix en dues grans col·leccions: la Biblioteca de la Fàbrica i la de l'Ecomuseu Farinera. Cada col·lecció conté diferents tipologies de documents, com són llibres, revistes, fotografies, diapositives, material audiovisual, catàlegs i documents.

Des de la Farinera aquest any hem ingressat, mitjançant la compra, l'intercanvi o la donació, una sèrie de llibres, revistes i documents que s'han sumat al fons documental de l'Ecomuseu.

- VVAA. *10a Ruta Art*. Ed. Ajuntament de Castelló d'Empúries. Castelló d'Empúries, 2017.
- VVAA. *Ausa Ciència i pensament científic a Osona (s. XIX i XX)*. Ed. Patronat d'Estudis Osonencs. Vic, 2009
- Roma i Casanovas, Francesc. *Temps atmosfèric, rituals religiosos i resposta social als segles XVII i XVIII*. Ed. Patronat d'Estudis Osonencs. Vic, 2011.
- Bosch, Eulàlia. *Un lloc anomenat escola*. Ed. Graó. Barcelona, 2009.
- VVAA. *Què vol dir ser mestre avui?* Fundació Jaume Bofill. Barcelona, 2013
- Tenci, Roberta. *El museu del Cement Asland de Castellar de n'Hug*. Ed. mNACTEC. Terrassa, 2017.
- VVAA. *Jueus del rei i del comte. A l'entorn de les comunitats jueves de Girona i Castelló d'Empúries*. Ed. Patronat Call de Girona i Ajuntament de Girona. Girona, 2013.
- VVAA. *Catàleg de l'exposició Geografies MENUDES*. Ed. Ecomuseu Farinera i Ajuntament de Castelló d'Empúries. Castelló d'Empúries, 2018.
- VVAA. *Catàleg de l'exposició Empordaneses 9a exposició col·lectiva multidisciplinar*. Ed. Ajuntament de Figueres. Figueres, 2018.
- VVAA. *Catàleg de l'exposició Tangències*. Ed. Ajuntament de Figueres. Figueres, 2016.
- VVAA. *Pla de museus de Catalunya. Museus 2030*. Ed. Generalitat de Catalunya. Barcelona, 2017.
- Servitja Tormo, Lada. *Què fan els nens i nenes als museus? Un estudi sobre el comportament infantil en el marc de l'educació formal*. Ed. Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona. Girona, 2018.
- VVAA. *Inspai Memòria d'activitats 2013*. Ed. Inspai. Girona, 2014.
- Mundet, Guillem i Romero, Txema. *Museus i propietat intel·lectual*. Ed. AMC. Barcelona, 2017.
- Bonet, Antoni i Puig, Josep. *European Award for Architectural Heritage Intervention AADIPA*. Ed. COAC. Barcelona, 2017.
- VVAA. *Catàleg 11 Ruta de l'Art*. Ed. Ajuntament de Castelló d'Empúries. Castelló d'Empúries, 2018.
- Oviedo, Belem i Hernández, Marco A. *Ruta de la plata. Guia Distrito Minero de Real del Monte y Pachuca, Mineral de la Reforma, Mineral de El Chico, Husaca y Omitlán*. Ed. Archivo Historico y Museo de Minería, Asociación Civil. Hidalgo.
- VVAA. *Guia La Serradora d'Àreu, num 4*. Ed. MNACTEC. Terrassa, 2018.
- VVAA. *En Fanguet i els Tres Reis*. Ed. Ajuntament Esplugues de Llobregat. Esplugues de Llobregat, 2007.
- Castellví i Girbau, Jordi. *Cantar i fer paper*. Ed. EUMO. Vic, 2018.
- VVAA. *Els menuts del Pla de l'Estany*. Ed. Multisignes. Banyoles, 2014.
- Nebot, Jordi. *Les fonts del centre d'Olot, Paisatges olotins 1*. Ed. Museu Comarcal Garrotxa. Olot, 2008.
- Porqueres, Carme. *Catàleg de l'exposició Retrospectiva 20 anys de pintura Carme Porqueres Blueeyes 1998-2018*. Ed. Ajuntament de Castelló d'Empúries. Castelló d'Empúries, 2018.
- VVAA. *Enrajolats La Bisbal (1839-1980)*. Ed. Ajuntament de la Bisbal d'Empordà. La Bisbal d'Empordà, 2002.

1.4. Donacions

Objectes

- Hem rebut donació del Sr. Jaume Maria Lamarca d'un Marcador de sacs de farina metàl·lic amb l'anagrama de *Fàbrica de Harinas La Perla del Vallés* de Granollers.

- El mes de juliol hem ingressat al fons l'obra *Geografies Menudes* que l'artista Pilar Farrés ha donat al museu amb motiu de l'exposició del mateix nom organitzada pel museu.
- El mes de setembre la família Climent de La Selva de Mar ha fet donació d'una pastera de l'antiga casa pairal de la família.
- El mes d'octubre la Sra. Roser Seguranyes (Figueres) ha fet donació al museu d'un mesurador petit i de diversos objectes de l'antiga fàbrica de vi Garriga de Figueres, propietat de la seva família.
- Finalment, el mes de novembre, la Sra. Margarita Gelabert Pujol ha fet donació de dues lleteres de la casa pairal de Castelló d'Empúries que van formar part del material de l'exposició *Empordà industrial*.

Documentació

El mes d'abril el Sr. Jaume Maria Lamarca Morell ha fet donació a l'Ecomuseu Farinera del fons documental de Farinera *La Perla del Vallès* de Granollers. Farinera que va ser construïda el 1913 pel Sr. Josep Lamarca Caterineu, avi del donant.

La donació consta de diversa documentació: 22 fotografies, 71 documents (llibres de salaris, accions, etc.), 20 plànols de projectes de reformes, el diagrama de la fàbrica i 5 llibres i revistes especialitzades. Destaquem pel seu valor documental els 26 catàlegs d'empreses de molinaria: Bühler, Daveiro, Krelfeld, Seck, José Pané SC, EMSA i el primer número de la revista "The Robinson Record" editat en castellà.

Oferiments

Hem rebut també l'oferiment per part del Sr. Joan Davi Mayol de diversa documentació i objectes d'una antiga fàbrica de moles de Mollet del Vallès. La donació ha quedat pendent de poder accedir a l'edifici on es troba emmagatzemat el material.

Altres oferiments desestimats bé per la impossibilitat d'emmagatzemar-ho o per la impossibilitat d'incloure-les en el discurs museogràfic del museu ha estat un molí marca Pedro Cortés del Sr. Adrià Bassaganyes.

Fons fotogràfic

Francesc Guillamet, autor de les fotografies de l'exposició *La Farinera 1994* ens ha manifestat el seu interès en que les fotografies quedin al fons del museu. En aquests moments ens trobem pendents de rebre la seva proposta i mirar d'arribar a un acord per a la cessió del fons.

2.1. Públic

El públic total d'aquest any 2018 ha estat de 18.969 persones, de les quals 12.914 han estat visitants i 6.055 usuaris.

Visitants

Fins a finals d'any, han passat pel museu un total de 12.914 visitants, el que representa un augment del 7,96% respecte l'any anterior. D'aquests visitants, el 65% han estat visitants individuals (8.400 persones) i 35% ho han fet en grup (4.514 persones). D'aquests 2.484 persones són públic escolar.

Pel que fa a tipologies d'entrades, un 76% ha estat públic que ha visitat l'exposició permanent (9.816 persones), un 11% les diferents exposicions temporals (1.405 persones) i un 13% l'Espai EmpordàNA'T (1.652 persones).

Per setè any consecutiu, el mes de major afluència de públic ha estat l'octubre, seguit del març (Setmana Santa) i no pas de l'agost, que enguany ocupa la 4a posició. Recordem que durant el mes d'octubre el museu acull la Ruta de l'Art, una iniciativa plenament consolidada al municipi i que concentra un gran nombre de visitants, principalment de la comarca. Pel que fa al període d'estiu, aquest any s'ha notat un descens de visitants, sobre tot durant el mes de juliol.

En relació a l'origen dels visitants, el 74% del total prové del territori català. El 49% és públic comarques de Girona i el 22% de Barcelona i comarques. Els visitants de les comarques de Tarragona i Lleida queden a molta distància, amb un 2 % i 0,7% respectivament.

El segon grup de visitants en importància és l'uropeu, amb un 21%. Com cada any domina el públic francès (el 15% del nostre públic), seguit a molta distància de l'alemany, l'italià i el belga. Amb un percentatge menor es situen els anglesos i holandesos.

El públic de la resta de l'Estat Espanyol és el menys nombrós, amb un 5% sobre el total. Predominen les comunitats autònomes de Navarra, València, País Basc i Madrid i en inferior percentatge la resta de comunitats.

L'anàlisi dels visitants segons canal d'informació confirma com a més important la informació obtinguda al municipi (60%), i dins d'aquest grup, la primera posició és per als qui manifesten que han conegut el museu "passant per davant" (gairebé un 39%), la segona a través de l'oficina municipal de turisme (8%) i en tercer lloc pel programa d'activitats (7%). El percentatge de visitants que accedeixen al museu perquè hi passen pel davant ha augmentat un 12% respecte a l'any anterior, fet que atribuïm en part a les millores realitzades a l'exterior del museu.

El canal d'informació extern suposa un 31% del total, que ha incrementat respecte l'any anterior. Dins d'aquest és interessant remarcar que el 19% ens arriba a través de les escoles.

Seguit del 7,5% ja ens coneixen, un 1,6% per OIT's externes i mantenint-se respecte a anys anteriors un 1,2% través del boca orella o amb el mateix percentatge la segona visita. La informació obtinguda a través d'Internet és d'un 3% i de guies turístiques d'un 1%.

Usuaris

Pel que fa als usuaris, 6.055 persones han participat en les activitats organitzades al museu (3.118), bé sigui directament pel museu o bé per tercers (2.937). Representa un descens del 14% respecte l'any passat, que s'ha produït principalment en els assistents a activitats organitzades per tercers.

2.2. Exposicions

2.2.a. Permanent

No s'han produït variacions significatives en l'exposició permanent. S'han ubicat en espais de transició els plafons del conte *La turbina Francis i els farinons*, publicat pel museu l'any 2006 i que teníem impresos sobre foams de mida A3.

D'altra banda, amb les tasques de millora del pati del museu, s'han ubicat dues moles de molí a l'exterior i s'han acompanyat d'una infografia que permet comprendre'n l'ús i el funcionament. Les moles han resultat un atractiu cap a l'espai del museu, que afavoreix l'accés del públic al seu interior.

Visitmuseum

Per a aquest any 2018 hem sol·licitat la producció d'audioguies per al museu en l'entorn de l'app Visitmuseum. Aquesta sol·licitud no ha estat resolta durant l'exercici.

2.2.b. Temporals

Durant aquest 2018 el museu ha programat 6 exposicions temporals, 2 de producció pròpia, i 4 en acollida, és a dir, organitzades per altres entitats, col·lectius o particulars i exposades al museu.

- *Josep Blanch i Reynalt: un apassionat per la música*. Del 2 al 28 de febrer. Organitzada per la Biblioteca Ramón Bordas de Castelló d'Empúries.
- *Quan les pedres parlen. Megalitimisme a Catalunya*. Del 2 de febrer al 2 d'abril. Exposició itinerant produïda per Molècula.
- *Geografies MENUDES*. De l'11 de març a 29 d'abril. Producció pròpia. Atès l'èxit de l'exposició, durant la Festa Major la mostra es va tornar a obrir al Convent de Santa Clara.
- *La Farinera 1994*. Del 5 de juny a l'1 de juliol. Producció pròpia. Exposició fotogràfica de Francesc Guillamet. L'exposició entra en el programa Any Europeu del Patrimoni Cultural.
- *Espais recobrats. Nous usos del patrimoni industrial*. Del 7 de juliol al 30 de setembre. Produïda per la Fundació Antiques Caixes Catalanes i el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.
- *La fotografia de Cintet Rifà i Anglada. Una mirada etnogràfica 1900-1930*. Del 20 d'octubre de 2018 al 5 de gener de 2019. Produïda per Museu del Ter de Manlleu.

Exposicions pròpies en itinerància

- Exposició *Geografies MENUDES*. Durant la Festa Major de Sant Llorenç es va exposar al Convent de Santa Clara de Castelló d'Empúries entre els dies 9 i 13 d'agost.
- Exposició Empordà Industrial. Fins a l'1 d'abril ha estat exposada al Museu del Suro de Palafrugell (4.040 visitants, dels quals, 115 van venir expressament a veure només l'exposició). I del 25 d'abril fins a l'11 de novembre l'exposició es va presentar al Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, on l'han pogut veure els 50.815 visitants que van passar pel museu en aquest període.

2.3. Activitats

Tallers familiars

Durant l'any 2018, el museu ha programat una vegada al mes una activitat per tal que pares, fills i demés família comparteixin una experiència conjunta al museu. Els mesos de gener, juliol i agost no se n'han programat, ja que per l'experiència en edicions anteriors es va comprovar que en aquests mesos no hi havia suficient assistència de públic.

Les propostes han estat de diverses temàtiques, totes elles vinculades als objectius del museu: la natura, la ciència, la robòtica, etc. La majoria de tallers programats han omplert totes les places disponibles i alguns s'han hagut de doblar.

Els tallers que oferts han estat:

- 3 de febrer. Taller familiar de natura: Fem menjadores d'ocells amb llavors
- 17 de març. Taller familiar de cuina: Fem cupcakes de Pasqua (doblat)
- 21 d'abril. Taller familiar de Sant Jordi: Creem roses amb pasta de sal (doblat)
- 13 de maig. Taller familiar de la Fira del pa: Fem paper artesà decorat amb blat
- 16 de juny. Taller familiar de ciència. Experimentem amb plastilina conductora
- 22 de setembre. Taller familiar de cuina: Fem cakepopos i minirosquilles
- 27 d'octubre. Taller familiar artístic: Esgrafiem, pintem amb farina
- 17 de novembre. Taller familiar de robòtica. Fem autòmats programables
- 15 de desembre. Taller familiar de Nadal. Imants orgànics

Han participat en els tallers un total de 201 persones, xifra que suposa un augment del 10,44% respecte a l'any anterior.

Accessibilitat

Durant el mes de febrer hem efectuat una visita guiada a quatre alumnes i 3 acompanyants de l'Associació El Tamaru de Castelló d'Empúries.

Sortida Megalitimisme

El diumenge 18 de març en el marc de l'exposició *Quan les pedres parlen. Megalitimisme a Catalunya*, es va organitzar juntament amb Via Pirena una sortida per conèixer el Megalitimisme de l'Empordà als Estanys de la Jonquera. Durant la caminada de tres hores es van poder contemplar 1 cromlec, 5 dolmens i 4 menhirs. Hi van participar 33 persones.

Dia Mundial de l'Aigua

L'Ecomuseu Farinera es va sumar a la celebració del Dia Mundial de l'Aigua, que s'organitza amb l'objectiu de promoure el respecte i la conscienciació de l'ús sostenible d'aquest recurs

natural tan necessari. El dijous 22 de març es va organitzar una jornada de portes obertes a l'ecomuseu, en el que l'aigua és una font d'energia renovable; i el dia 25 de març, conjuntament amb el Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà i l'Ajuntament de Peralada, es va organitzar una sortida guiada amb bicicleta: *Resseguint el camí de l'aigua*, que sortint del museu seguia la Ruta dels Estanys fins a la resclosa de Vilanova de la Muga, continuant per la Muga fins la Mugueta i retornant pel Vernar de Baix, el pontet de Leonardo da Vinci i la reserva natural integral dels Estanys de nou a la Farinera on es va oferir un vermut als participants.

Setmana de la Natura

Durant els mesos de maig i juny es va participar en aquesta iniciativa del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, programant cada dissabte del mes de maig una sortida familiar a diferents indrets del nostre entorn natural. Totes les sortides tenien com a centre l'espai EmpordàNA'T i d'allà es va anar als estanys de Vilaüt i al Rec del Molí, així com una jornada de portes obertes.

Dia Internacional dels Museus

Per celebrar la 40a edició del Dia Internacional dels Museus, que enguany s'organitzava sota el lema *Museus hiperconnectats*, el dia 18 de maig es va celebrar una jornada de portes obertes al museu. La xarxa de museus altempordanesos "Una Comarca de Museu" va promoure també una activitat conjunta "CONNECTEM ELS MUSEUS DE LA COMARCA" per a donar visibilitat a vuit peces de les seves col·leccions.

A més, el dissabte 19 de maig es va realitzar una visita guiada nocturna conjunta a l'ecomuseu Farinera i al Museu d'Història Medieval Cúria-presó, que va acabar amb un tastet de vi de la DO Empordà i bruels.

20a Fira del pa

Aquest any 2018 la 20 Fira del pa de Castelló d'Empúries s'ha celebrat conjuntament amb la 2a Fira Agrícola d'ocasió organitzada per la Cooperativa Agrícola del municipi sota el lema DEL BLAT AL PA. Per tal d'adaptar-se millor al calendari agrícola, la fira va canviar la seva data de celebració al cap de setmana del 12 i 13 de maig. La fira va acollir diverses activitats de caràcter lúdic, cultural, gastronòmic i comercial, que van interessar i atraure un ventall de públic molt divers.

Algunes de les activitats van tenir un caràcter transversal entre totes dues activitats. Es va presentar un vídeo promocional d'"És farina de Girona" sobre la elaboració del pa. I es va fer una ruta en trenet resseguint els camps de blat propers a la vila. A més de la fira-mercat en la que varen participar 24 expositors (el mal temps no va acompanyar gaire), es van organitzar les activitats tradicionals que es programen anualment: visites guiades temàtiques i lúdiques (aquest any hem presentat una visita gamificada pel museu que va gaudir de molt bona acollida), tallers (un d'elaboració de pa i l'altre per fer paper artesanal amb blat) de pa, espectacles infantils, amb l'actuació de *Atrapasominis*. I per acabar, una xocolatada. També es va tornar a exhibir de la màquina de batre i la màquina de segar i lligar. I a la Farinera s'hi va poder visitar l'exposició fotogràfica "La Farinera 1994" del fotògraf Francesc Guillamet.

Malgrat el mal temps, totes les activitats es van mantenir, amb major o menor participació de públic. Han passat 424 persones pel museu i 188 a les activitats organitzades: tallers, espectacles, visites, trenet,... que fan un total de 612 persones.

Benvinguts a pagès

Es va celebrar el cap de setmana del 9 i 10 de juny. En aquesta ocasió, ens vàrem adherir programant un Tast de vins naturals acompanyat de pa de la Tramuntana, que no va gaudir de molta assistència de participants.

“Enfarina’t”, visites d’estiu

Durant l’estiu es va programar amb l’empresa castellonina EmpordàBrava unes visites guiades diferents, que tenien per objectiu permetre als visitants descobrir la Farinera i degustar els productes del territori: Pa de la Tramuntana i cervesa Rufa de blat. Les visites es van programar els mesos de juliol i agost, els dilluns en català i anglès i els dimecres en castellà i francès. Hi varen participar un total de 121 persones (91 adults i 30 infants), xifra que es considera prou satisfactòria per ser el primer any que es programa.

Festa Major de Sant Llorenç

Es va celebrar una jornada de portes obertes del dia 10 d’agost, a la que varen assistir 159 persones. Des de l’àrea de festes de l’Ajuntament de Castelló d’Empúries, es va organitzar en el pati del museu l’activitat Tapes a la fresca que va atraure unes 1.500 persones.

Festival Terra de Trobadors

Del 6 al 9 de setembre, en el marc del XXVII Festival Terra de Trobadors, el museu va organitzar per segona vegada una oferta d’un 2x1 en l’entrada del museu. Van visitar el museu un total de 302 persones.

En el marc del Festival, es va organitzar una visita guiada: *Castelló d’Empúries, vila de molins*, que constava d’una part introductòria dins els espais del museu i una ruta per el rec del molí, a la que hi van participar 26 persones.

Ruta de l’Art

Durant la Ruta de l’Art van passar pel museu 3.093 persones. Ha estat l’any de major nombre de visitants al museu i també el que millor s’ha programat el muntatge. El museu va acollir l’obra de 14 artistes que hi varen exposar, pintura i escultura.

Jornades Europees de Patrimoni

Els dies 12, 13 i 14 d’octubre de 2018 es va organitzar la 26a edició de les Jornades Europees de Patrimoni. Enguany varen coincidir amb la 11a Ruta de l’Art en què també s’ofereix gratuïtat en l’entrada al museu.

Festival Som Cultura

En el marc del Festival Som Cultura, organitzat pel Patronat de Turisme Costa Brava Girona, l’Ecomuseu Farinera va programar el taller de Stop Motion Som Cultura “Vine a fer moldre el molí”, que es va acabar anul·lant per manca d’inscripció.

Setmana del Turisme Industrial

Per tercer any consecutiu, la Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya ha organitzat la Setmana del Turisme Industrial, que es va celebrar entre el 3 i l'11 de novembre. De nou, el Bus a cegues va programar la Ruta del Suro i el Pa, a través de la qual van visitar el museu 14 persones. Pel que fa a la visita gamificada *Joc de farinons* programada per al dia 11 de novembre, va acabar anul·lant per manca d'inscripció.

23a Setmana de la Ciència

En el marc de la Setmana de la Ciència les activitats que es van programar van ser una Jornada de portes obertes per al dissabte 10 de novembre i un taller de robòtica per al dissabte 17.

Jornades de portes obertes

Durant aquest any hem organitzat les habituals jornades de portes obertes que tenen per l'objectiu fer accessible el museu a tots els públics. Un total de 3.395 persones van gaudir d'aquestes jornades de portes obertes, que coincideixen amb les activitats festives del municipi i amb diversos esdeveniments en relació amb el patrimoni, a la vegada que suposen la sensibilització dels visitants envers aquestes temàtiques:

- El 2 de febrer, La Candelera, festa major d'hivern.
- El 10 d'Agost, Festa Major de Sant Llorenç.
- Del 12 al 15 d'octubre, Jornades Europees del Patrimoni i 11a Ruta de l'Art.
- El 10 de novembre, Setmana de la Ciència.

A més a més, aquest any 2018 el museu ha posat iniciat una nova oferta mensual d'accés gratuït: "12 mesos, 12 dies". Amb aquesta iniciativa s'ofereix un cop al mes la possibilitat de visitar el museu de manera gratuïta, facilitant la difusió del patrimoni industrial de la vila.

Tot i això, es vol donar sentit a aquets dies gratuïts i s'han vinculat a dies que són significatius a nivell internacional per les Nacions Unides. Aquest fet respon a la voluntat de sensibilitzar els usuaris amb les diverses iniciatives: s'han triat 12 dies mundials, un de cada mes, sobre temàtiques en relació a les quals el museu és especialment sensible. Un total de 460 persones van poder gaudir de la proposta.

Els dies escollits han estat:

2 de febrer: Dia Mundial de les Zones Humides

22 de març: Dia Mundial de l'Aigua

21 d'abril: Dia Mundial de la Creativitat i la Innovació

18 de maig: Dia Internacional dels Museus

5 de juny: Dia Mundial del Medi Ambient

30 de juliol: Dia Internacional de la Amistat

12 d'agost: Dia Internacional de la Joventut

27 de setembre: Dia Mundial del Turisme

16 d'octubre: Dia Mundial de l'Alimentació

10 de novembre: Dia Mundial de la Ciència al servei de la Pau i el Desenvolupament

5 de desembre: Dia Internacional dels Voluntaris

2.4. Educatiu

El 2018 han passat per les instal·lacions del museu un total de 43 centres escolars i 118 grups, que han realitzat 85 visites guiades, 63 tallers de “El pa, de l’obrador a la taula”, 8 tallers “El petit moliner”, 15 tallers “Som el què mengem”, 13 visites a l’espai EmpordàNA’T i 4 visites gamificades. En total 2.896 persones, entre alumnes i professors han gaudit de les activitats educatives que ofereix el museu.

Oferta educativa

S’han mantingut les activitats del curs passat tant les que s’ofereixen directament pel museu com les de natura que porten empreses d’educació ambiental i s’ha incorporat la visita gamificada: *Joc de farinons* per a Cicle Superior de Primària i Secundària.

També hem incorporat un sistema d’avaluació manual i visual amb una urna de votació i fitxes de tres colors (verd, taronja i vermell) amb la imatge dels farinons per tal que els alumnes avaluin les activitats educatives.

En el mateix sentit, hem millorat l’enquesta al professorat, que ara es fa a través d’una tablet amb accés al google forms, de manera que es facilita tant la resposta com el processament de les dades.

Finalment, també s’han renovat les maquetes que s’utilitzen en el taller *El petit moliner*.

Revisió del Projecte Educatiu

Es segueix treballant en la revisió del Projecte educatiu. Es realitza amb l’assessorament de la Càtedra UNESCO, per encàrrec de la Xarxa de Museus de Comarques de Girona.

Se n’ha presentat un primer esbós a la convocatòria del programa Indika Curs 2018-2019. Tot i això, no s’ha pogut seguir desenvolupant i es deixa pendent per a l’exercici 2019.

Programa Indika

Durant el 2018 un total de 15 centres escolars de comarques de Girona es varen poder acollir al programa Indika de la Diputació de Girona. Aquests centres varen realitzar 56 activitats en les que varen participar 905 alumnes i professors.

Programa ArGO!nautes

L’Ecomuseu Farinera participa en el projecte ArGO!nautes de l’Agència Catalana del Patrimoni Cultural, amb la finalitat de fer accessible el patrimoni cultural a tots els nens i nenes de Catalunya.

El museu ofereix entrades gratuïtes als grups de centres educatius públics situats en entorns socials i econòmics desfavorits, considerats de màxima complexitat pel Departament d’Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Per la seva banda, l’Agència Catalana del Patrimoni Cultural facilita i gestiona les beques de transport per tal que els alumnes puguin accedir al museu. Durant l’any 2018 es van poder beneficiar del programa dues escoles de comarques de Girona, amb un total de 81 persones.

Col·laboració amb els Centres educatius del municipi

El mes d'abril es va fer un Tastet de l'app Ruta del blat amb l'aplicació geo aumentaty que varen desenvolupar els alumnes de l'INS Empuriabrava el curs anterior.

També ens hem entrevistat amb al directora de l'escola Ruiz Amado per veure les activitats que el museu ofereix a les escoles i com podem adaptar-nos millor a les seves necessitats. Els proposem treballar un projecte sobre els carrers del municipi que pugui relacionar-se amb l'exposició que farà el museu a l'estiu del 2019.

Finalment, hem signat conveni de col·laboració amb l'INS de Castelló d'Empúries per el qual el museu acull un estudiant en pràctiques en el marc del projecte Nord.

14

Comunitat de Pràctica Patrimoni i Escola

Durant tot l'any 2018 s'ha seguit participant en la Comunitat de Pràctica Patrimoni i Escola (CdP PiE), una iniciativa de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, en col·laboració amb el Departament d'Ensenyament. L'objectiu de la CdP PiE és avançar en la millora de la pràctica educativa en el patrimoni adreçada a les escoles.

Amb el treball realitzat es va encarar la fase final: es van definir uns indicadors compartits de bones pràctiques, dins dels criteris del model competencial orientador del Departament d'Ensenyament, per dissenyar i avaluar les activitats educatives dels museus i equipaments patrimonials. Aquests indicadors es van acompanyar d'un manual d'ús i d'un glossari, a més d'un excel que permet valorar el grau de competencialitat del disseny de les activitats.

A finals de juny es va tancar el producte final i es va demanar a algunes entitats patrimonials que en fessin una prova pilot, amb la que al mes de setembre es va fer una revisió final del producte, que posteriorment es va penjar al web del Departament de Cultura. I es va començar a difondre a través de comunicacions en xerrades i congressos.

Altres col·laboracions

Hem col·laborat amb Anna Carpena en el seu projecte d'anàlisi de tendències escolars a l'hora de visitar museus; un document que servirà per a fer un pla de comunicació pels serveis educatius dels diferents equipaments de les comarques de Girona. Aquest treball s'emmarca dins del Postgrau en Direcció estratègica de Museus i Centres Patrimonials de la Fundació de la Universitat de Girona.

2.5. Recerca

Es segueix recollint informació per al nostre projecte de recerca sobre la Indústria Farinera a Catalunya. Aquest mes d'abril hem consultat a l'Arxiu Nacional de Catalunya del Fons del gremi de Fabricants de Farina de Barcelona (1800-1994). També ens vàrem reunir al setembre amb Teresa Llordés i Ferran Pont, que tenen interès en elaborar un catàleg de les farineres de Catalunya, per parlar d'una possible col·laboració.

2.6. Publicacions i comunicacions

Publicacions pròpies

S'ha editat el catàleg de l'exposició Geografies Menudes, organitzada per l'Ecomuseu Farinera de Castelló d'Empúries. El catàleg recull les fotografies realitzades si algunes de les antigues cedides per particulars. Per a l'elaboració d'aquest projecte artístic es van realitzar unes 300 fotografies a dones de diferents col·lectius, famílies, professions, etc. i es van recuperar, a través de l'Arxiu Municipal, unes 600 imatges antigues cedides per una quarantena de famílies i particulars. El catàleg és el record material d'aquesta proposta que deixa constància de les dones d'avui, sense oblidar unes quantes generacions passades.

Juntament amb el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC) i el Museu del Suro de Palafrugell hem començat a definir l'estructura del llibre sobre l'Empordà Industrial.

Publicació en revistes i altres suports de divulgació externs

El mes de gener ens van publicar l'article "Museu i escola, la col·laboració possible" a Diàlegs d'Educació número 74, any 9.

Comunicacions

També hem presentat la conferència *La indústria farinera en el marc de la industrialització de l'Empordà* dins el III Cicle de conferències de Castelló d'Empúries que organitza l'Associació Cultural i d'Esbarjo.

2.7. Difusió

Càpsula de vídeo

A través de la Xarxa de Museus de Comarques de Girona (programa de suport per a la realització de fotografies o audiovisuals) el mes de setembre es va enregistrar al museu imatges per a la elaboració d'un petit vídeo promocional per difondre a través de youtube. El vídeo es va començar a difondre a finals de novembre i actualment compta amb 107 visualitzacions a Youtube. A Facebook ha arribat a 2.414 persones i té 237 interaccions (133 clics i 104 reaccions) i 24 comparticions. I a Instagram 144 reproduccions.

Presència als mitjans de comunicació

Notes de premsa

S'han redactat i difós 45 notes de premsa relatives a les diverses activitats que organitza el museu i als projectes en què es treballen.

Anuncis en premsa

- Per la Fira Del blat al pa s'han publicat anuncis a: Agenda del pagès, , Diari ara, Punt Diari, i setmanaris Hora Nova i Empordà. I s'han passat falques a Rac 1.
- Especial Nadal El Punt Avui . Anunci Empordà Brava 3 museus Castelló d'Empúries

Revistes especialitzades

Ha aparegut informació sobre el museu a les següents publicacions especialitzades:

- Revista Pànxing Pirineus.

- Revista Eix. Núm. 5; Juny 2018: Ed. Mnactec. Ressenya sobre l'exposició *Empordà industrial*
- Aquest estiu el Diari ARA, per encàrrec del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, ha ofert reportatges sobre Patrimoni Industrial al Suplement d'Estiu. El reportatge de l'Ecomuseu Farinera va aparèixer el dia 16 de juliol: https://www.ara.cat/especials/patrimoni-industrial/No-diguis-blat-sigui-emblanquinat_0_2052394743.html
- S'ha enviat fotos de la rehabilitació del museu a l'editorial Enciclopèdia Catalana per un projecte sobre els fons FEDER a Catalunya.

Agendes

Apareix informació del museu a l'Agenda de formació que edita Ajuntament Castelló d'Empúries

El mes de maig es va assistir a la presentació de la nova Agenda Cultural de la Generalitat de Catalunya, una eina de consulta d'abast més ample a l'abast de les entitats, institucions i particulars.

Webs, portals i xarxes socials

Web

La pàgina web del museu l'any 2018 ha rebut 11.483 usuaris, 13.673 sessions visites, amb un temps promig de 1,28 minuts i 27.436 pàgines vistes. El 92,3% són usuaris nous, mentre que el 7,7% assidus. Per edat un 26.32 % és la franja de 25-34 i per sexe 73% dones i 27% homes.

A la web hem incorporat el link a e-notum, la subscripció al newsletter i el vídeo promocional del museu. També hem fet més visibles les icones de les nostres xarxes socials. En aquest sentit, hem obert canal al Youtube i compte d'Instagram perquè s'ha considerat una xarxa prou important per captar el nostre públic objectiu o potencial i que al mateix temps ens ajudi a fidelitzar als nostres seguidors.

Pel que fa a nous portals, les nostres dades apareixen al portal parentalis: <http://www.parentalis.cl/> i al portal viuiapren <http://www.viuiapren.cat/>, ambdós dedicats al món educatiu. I a més a més, pel seu potencial en experiències en patrimoni, ens hem adherit a dos nous portals: el portal femturisme.cat <https://www.femturisme.cat/ca> i el portal industrialtravel.com <http://industrial.travel/>

Des d'aquest any també pengem les activitats al nostre perfil de Google Bussines, amb un total de 3.252 cerques. D'aquetes 2.552 cerques són directament; és a dir, clients que han trobat la nostra fitxa cercant el nom o l'adreça de l'empresa i 690 cerques de descobriment, o sigui, clients que han trobat la teva fitxa cercant una categoria, un producte o un servei.

Xarxes socials

L'any 2018 el perfil del Facebook ha tingut 3.428 amics. Un 47% dels fans són dones i un 51% són homes. Per franges d'edats tenim un 13,6% de públic entre 35-44 anys i un 12% de 45-54 anys.

Al mes d'abril teníem 3.372 seguidors a Facebook i a finals de novembre 3.433. Augmentar 61 seguidors pot semblar insuficient, però no és així, ja que hem de tenir en compte que Facebook té un ritme molt lent si parlem de seguidors orgànics i fidels a la pàgina del museu. A Twitter, el compte de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries ha arribat als 2.596 seguidors, augmentant 191 seguidors en 7 mesos. Fem servir el hastag #ecomuseufarinera per identificar els nostres tuits.

Pel que fa a Instagram hem fet 72 publicacions tenim 758 seguidors. La mitja de likes per publicació és aproximadament de 50/60. Ens adonem que l'enfoc i el component artístic és molt important i en canvi els cartells de promoció d'activitats o agendes no resulten gaire atractius.

La valoració rebuda des de l'assessorament de les xarxes socials respecte a la gestió d'aquestes és molt positiva : s'ha aconseguit crear una marca molt personal a Facebook que representa la identitat del Museu i que aconsegueix que els seguidors augmentin, i en el que el contacte amb l'usuari és molt directe, ja que convida a participar, compartir i opinar.

Difusió al municipi

Aquest any 2018 hem seguit amb la difusió d'algunes de les nostres activitats als Mupis del municipi, el cartell publicitari de marquesina per impressió en alta resolució. També a la televisió gegant que hi ha a la seu de la policia local a Empuriabrava, al costat de la C-260, i als diversos tòtems municipals.

2.8. Formació

Hem participat en les sessions de formació següents:

- 18/01/2018. Workshop Èlia Guardiola *Màrqueting emocional i experiencial, imprescindible per enamorar els consumidors*. Organitzada per Espai Armengol de Vilajuïga.
- 19/01/2018. Workshop sobre *Educació i cultura a través del cas dels centres culturals de Lisboa, Portugal* – Maria de Assís. Organitzat per la Xarxa de Museus de Comarques de Girona i la Càtedra UNESCO de la Universitat de Girona.
- 27/02/2018. CURS *Màrqueting emocional i experiencial, connectant amb el client*. Organitzat per el Patronat de Turisme Costa Brava Girona.
- 7 i 8 de maig. Curs *La gent pren els museus. Projectes participatius i socials*. Organitzat per Museus d'Olot i la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot.
- 12/07/2018. Curs *Noves tecnologies i anàlisis de dades climàtiques en la conservació preventiva*. Organitzada per la Xarxa de Museus de Comarques de Girona
- 20/09/2018 Jornades *La digitalització i la gestió de les imatges digitals* a Casa de Cultura. Organitzat per INSPAI.
- 16/10/2018. Jornada Observatori de Públics de Catalunya *Avaluant la Qualitat dels Museus*. Organitzat per l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya.
- 14/12/2018. Curs *Lectura fàcil: un recurs per facilitar l'accés a la cultura*. Organitzat per la Xarxa de Museus de Comarques de Girona.

2.9. Turisme

Club Cultura i Identitat

- El mes de gener hem assistit a l'Assemblea celebrada al Terracota Museu de La Bisbal. Es va presentar la Memòria d'accions 2017 i el Pla accions 2018 i el pressupost.
- El dia 25 de maig vàrem realitzar un taller al museu a demanda del PTCBGirona per a uns bloggers de [Hecktic Travels](#) i [Ott's World](#) que treballaven en el projecte "Made in Costa Brava and Girona Pyrenees". L'objectiu és la creació de continguts d'interès cultural que ens defineixen com a destinació, aprofitant que és l'Any del Turisme Cultural. Un dels temes que es cobrien era el pa amb tomàquet i es van adreçar al museu per tal de donar-los continguts sobre aquest tema. Van visitar el museu i els vàrem fer un taller sobre el pa i el seu procés d'elaboració. A l'acabar aquest projecte s'editaran diferents e-books amb temàtiques culturals de la destinació, i finalment un e-book amb tots els temes inclosos a la plataforma www.ebooks.costabrava.org.
- La Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, amb el suport del Patronat de Turisme Costa Brava Girona i la col·laboració dels vuit consells comarcals gironins, presenta la primera sèrie de Rutes científiques per les Comarques de Girona que combina turisme i ciència a través de vuit itineraris diferents, un per cada comarca. Aquestes rutes es troben al portal de divulgació i turisme científic *Surt de Recerca per Catalunya*. A la nostra comarca es proposa la Ruta "Porta a la Innovació", de la qual forma part l'Ecomuseu Farinera.
- El 19 d'octubre hi va haver una reunió del Club Cultura i Identitat. Es van presentar les accions previstes per al 2019, en que es segueix amb l'Any del Turisme Cultural. Hi haurà formació en Creació de producte i es seguirà treballant amb prescriptors i amb mercats de proximitats. També hi haurà Networks entre membres de diferents Clubs. Es va informar que a la Costa Brava Trade Week el tema serà la sostenibilitat.

Col·laboració amb l'Àrea de Turisme

El mes de febrer hem participat en la sessió organitzada per l'Àrea de Turisme en relació a la creació d'un ens de gestió turística, encarregat a Smart Destination Consulting. També vàrem atendre la visita de l'empresa Adleisure, que realitza el projecte de dinamització per augmentar els visitants al centre històric.

El mes de maig ens varen visitar un grup de 6 instagramers en el marc d'una trobada d'influencers cultural - gastronòmics a la vila. Activitat dirigida per Pilar #lesreceptes que té 43.000 seguidors .

I el primer cap de setmana d'octubre es va tornar a oferir entrades gratuïtes al museu per una oferta especial de pernотacions a Empuriabrava.

3.1. Assessorament

El mes d'abril ens visiten de l'empresa Small Seeds. Volen elaborar el seu producte en una antiga farinera als Monegros que el govern de l'Aragó els hi ha catalogat. El seu negoci es basa en la transformació de llavors i no saben massa què fer amb la Farinera. Han vingut a conèixer el nostre model i els hi hem donat informació sobre altres models que coneixem.

3.2. Consultes

Consultes presencials

El mes de març ens van visitar de representants del Museu Grífols (Rosa Avellà i Andreu Puga) i Aigües de Vilajuïga (Isabel Perez Portabella) en relació a les tasques de restauració realitzades per 4 Restaura.

Consultes telemàtiques

30/05/2016. Eduardo Olazabal Salgado. Consulta bibliografia sobre la farinera per un treball de la Universitat de Lleida sobre patrimoni industrial .

21/06/2018. Cristian Añó Frohilich de Sinapsis. Consulta Enquesta sobre acció educativa institucions de patrimoni. Recerca impulsada per la Fundació Daniel i Nina Carasso i coordinada per Pedagogies Invisibles.

31/07/2018. Julia Castell Villanueva de la Facultat d'Educació de la UAB per un treball doctoral sobre els recursos educatius amb accés obert ofert pels museus a les seves pàgines webs.

9/10/2018. Miquel Àngel Pintane de la Fílmoteca de Catalunya. Enquesta sobre cartel·les dels museus del Grup Cartel·les de Fotografia, una iniciativa de diferents centres, arxius, museus i espais relacionats amb la imatge format per la Fílmoteca de Catalunya, el Museu Marítim de Barcelona, l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya, el MACBA el MNAC, la Biblioteca de Catalunya, l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona, INSPAI Centre de la Imatge de la Diputació de Girona, el Museu d'Art Jaume Morera de Lleida, Fundació Foto Colectania i tècnics i professionals liberals (fotògrafs, documentalistes, arxivers...)

12/09/2018. Consulta telefònica de Bartomeu Gomila Grau sobre el vídeo del procés productiu per tal de reproduir-lo a la Farinera de Montuïr de Mallorca.

07/11/2018. Juan José García IPROMURES (Instituto para la Promoción del Mundo Rural y la Economía Social). Estan treballant en un projecte d'ecomuseu en una antiga fàbrica guarnicionera per a la Diputació de León i volien conèixer la nostra forma jurídica.

3.3. Cessions

Amb la vocació d'oferir servei a la seva comunitat i per tal que la realitzar que s'hi ha realitzat tingui un retorn, el museu ha posat a disposició de la ciutadania diversos dels seus espais públics per tal que s'hi puguin realitzar activitats de diversa índole: reunions, xerrades, sessions formatives, jornades...

Cessió d'espais del museu

Durant l'any 2018 els espais s'han obert a les propostes ciutadanes i s'ha cedit l'espai per a la realització de diverses activitats:

Sala del Blat

- 12/01/2018. Presentació del llibre "El món del pa" Quaderns de la Revista de Girona. Diputació de Girona.
- 27/06/2018 Reunió comunitat Usuaris Rec (Àrea Medi Ambient de l'Ajuntament).
- 26/10/2018. Cessió Sala del Blat a la IAEDEN. Jornada Tècnica: Eines per a l'impuls de la producció ecològica de l'Alt Empordà.

Espai EmpordàNA'T

El mes de febrer es va cedir l'espai per a la celebració d'una de les sessions del Curs de Guies del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter.

Pati

- Del 6 al 8 de Juliol: Sons del Món (Village).
- 10 d'agost. Festa Major (Tapes a la fresca).
- Del 7 al 9 de setembre Terra de Trobadors (Taverna del Mar).

Cessió de materials del museu

- 18/07/2018. Cedim vitrina per a un exposició de la Carme Porqueras a la Biblioteca de Figueres.
- L'Ecomuseu Farinera ha cedit els retallables amb figures humanes de l'exposició temporal Geografies MENUDES als familiars que ho han sol·licitat.
- Cessió de material de muntatge de quadres per a la 11a Ruta de l'Art.

3.4. La botigueta del molí

S'han fet camisetes per personal del museu amb disseny de Cati Palou, que també ens ha fet una proposta per remodelar la botiga que hem deixat per més endavant.

Aquest any hem incorporat a la botigueta per vendre diversos objectes:

- Catàleg Espais Recobrats
- Arròs integral Tramuntana
- Llibre: El Petit Príncep als Aiguamolls de l'Empordà de l'artista Cuca Ventós.

4.1. Una comarca de museu

Els museus del col·lectiu Una comarca de Museu hem celebrat diverses reunions aquest any en les que s'han definit les actuacions de l'exercici 2018 i s'ha elaborat el contingut del vídeo promocional.

D'altra banda, per causes diverses, no s'ha pogut encara signar el conveni de col·laboració entre les diferents parts implicades en el projecte. Tot i això, els museus hem treballat en el diversos projectes amb normalitat.

21

Accions 2018

- A partir de les reunions, el col·lectiu Una Comarca de museu va acordar que per a aquest any 2018 es concentrarien els esforços en la producció d'un vídeo promocional destinat a despertar interès en els professionals de l'educació per visitar els museus de la comarca amb els seus alumnes. Aquest vídeo es va encarregar a Zeba Produccions Audiovisuales, que durant el mes de setembre va realitzar les filmacions als diferents museus. El vídeo combina imatge animada amb imatges preses en els museus i en aquests moments es troba en procés de producció. La idea és interpel·lar el professorat en relació a l'oferta educativa que li ofereixen els museus de la pròpia comarca, sota el lema *Fins als 16 anys anant a escola ... 2800 dies per... Visitar 8 museus de l'Alt Empordà*. Aquest vídeo s'ha de difondre a través de les xarxes per tal que es faci viral. Seria també una presentació allà on es pugui anar a presentar el projecte Una comarca de museu. Aquest vídeo es presentarà durant el DIM 2019.
- D'altra banda, els museus també hem col·laborat oferint una acció conjunta en el marc del Dia Internacional dels museus, que aquest any es celebrava sota el tema *Museus hiperconnectats*. Els museus vàrem destacar a les nostres sales alguna peça que tingués relació amb un dels altres museus de la comarca. En el cas de l'Ecomuseu Farinera es va presentar una Lligadora de garbes, que s'utilitzava en el moment de la sega, per a fer les garbes de blat. Aquest objecte es connectava amb el Museu de l'Empordà, on s'hi exhibeixen obres que representen aquest moment de les feines del camp.
- English Time Master Class. Aquesta activitat l'organitza anualment els Serveis Educatius de l'Alt Empordà i va destinada als alumnes de secundària de la comarca. Una comarca de museus hi va tornar a participar el dia 8 de juny. Hi hem participat personal del MAC Empúries, el Museu de la Tècnica de l'Empordà, Educart i l'Ecomuseu Farinera. Els jocs dels 8 museus varen estar presents en els tres circuits que s'organitzaven. Abans d'introduir els jocs es preguntava als alumnes per si coneixien els museus de la comarca i se'ls explicava quins són els museus que formem part d'Una comarca de museu. Pels 3 circuits van passar 231 alumnes de 2n d'ESO.
- El col·lectiu valora com a una de les seves accions més destacades l'itinerari escolar que es va posar en pràctica l'any 2010. Per a l'any 2019 es té intenció de revisar-lo i donar-li un enfocament més transversal.

Itinerari escolar

Es segueix oferint l'itinerari escolar als alumnes de la comarca.

4.2. Xarxa de Museus de Comarques de Girona (XMCG)

Reunions

Hem assistit a les diverses reunions convocades, tant de la comissió tècnica com de la comissió d'educació, de la que l'Ecomuseu Farinera en forma part.

El 29 de juny i el 23 de novembre es va reunir la Comissió Tècnica en que se'ns va informar de l'estat de totes les comissions i es va establir el POA 2019. I el 26 de setembre es va reunir la Comissió d'Educació, de la que forma part l'Ecomuseu Farinera.

22

Auditories

Hem rebut el resultat de les dues auditories realitzades per la Xarxa durant l'any 2017: l'auditoria sobre accessibilitat (MUSA) i l'auditoria sobre els Sales de reserva del museu. També l'estudi realitzat per INSPAI respecte a les col·leccions fotogràfiques. S'han analitzat i es realitzarà una programació plurianual per resoldre aquells aspectes que cal millorar.

Accions 2018

- S'ha encarregat a la Càtedra UNESCO l'avaluació de la qualitat de les accions educatives dels museus. L'objectiu d'aquest sistema d'avaluació és millorar l'acció educativa dels museus gironins tot creant un sistema basat en un enfocament qualitatiu que permeti obtenir una lectura d'impactes de l'activitat educativa vinculada al patrimoni. Està pendent de disposar d'un mostrari suficient per poder valorar el sistema.
- S'ha realitzat formació en conservació preventiva i noves tecnologies.
- S'ha donat suport a la creació d'audiovisuals destinats a la difusió de les activitats i instal·lacions dels museus. L'Ecomuseu Farinera ha realitzat un vídeo de 1 minut per donar a conèixer el museu i que s'ha penjat a les xarxes per fer-ne difusió.
- S'ha continuat amb l'assessorament en Xarxes Socials.
- També s'ha realitzat un estudi del perfil dels turistes dels museus.
- S'ha participat en un concurs del diari Ara en què es lliuraven entrades gratuïtes als museus.

Prova pilot sistema avaluació de qualitat

Aquest any 2018 s'ha dut a terme una prova pilot del sistema d'avaluació de la qualitat de les activitats educatives en el que hi ha participat tres museus de la Xarxa, un d'ells l'Ecomuseu Farinera. El sistema d'avaluació ha de permetre comptabilitzar els impactes qualitius de les activitats didàctiques en el professorat, en l'educador i en l'alumnat. Des de l'ecomuseu es va convidar a participar-hi als docents que tenien programades activitats al museu durant els dos darrers trimestres del curs i se'ls va informar sobre els objectius del projecte. S'hi van adherir 8 docents de diferents escoles i instituts, que havien de respondre un qüestionari abans de la visita, durant la visita i amb posterioritat al dia de l'activitat al museu. També es va trametre el qüestionari que havien de respondre els alumnes.

4.3. Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya (XaTIC)

El municipi de Castelló d'Empúries forma part de la Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya, una associació de municipis constituïda l'any 2006, amb l'objectiu de generar una actuació comú com instrument de projecció, d'atracció de visitants i de creació d'activitat econòmica i cultural entorn al patrimoni industrial. El museu forma part de la direcció tècnica, pel que hem assistit a les diverses reunions i a l'Assemblea General.

Des de la Secretaria Tècnica, amb seu a Terrassa, s'ha seguit amb la coordinació de la Xarxa, el manteniment del web i les relacions amb els socis del Club XaTIC, etc.

El mes de gener vàrem assistir a la reunió que es va celebrar a la Torre de l'Amo de Viladomiu Nou (Gironella). En aquesta reunió es va valorar la Setmana Turisme Industrial 2017 i es van presentar les propostes per al 2018. A finals de gener es va participar en l'Assemblea que es va celebrar a Mataró.

A més, l'Ecomuseu Farinera, en tant que membre de la direcció tècnica va participar el mes de gener en la reunió amb els regidors i la directora del Museu de l'Anxova de l'Escala. Se'ls va presentar la XATIC i el programa Indústria Viva.

Accions de promoció

- Participació a FITUR (del 17 al 21 de gener). Aquesta assistència permet contactes entre administracions, i amb professionals de tots els nivells: tour operadors, empreses de serveis turístics, espais visitables, etc.
- Fam trip de Turisme Industrial (del 18 al 20 d'abril). A proposta de la XaTIC, l'Agència Catalana de Turisme va organitzar aquest fam trip en la que hi van participar 12 operadors especialitzats en turisme cultural i en viatges d'estudis per alumnes de secundària, formació professional i universitària provinents d'Alemanya, França, Itàlia i Catalunya. El resultat d'aquesta acció, ha estat la incorporació d'alguns recursos en l'oferta que els participants tenen de forma permanent per als seus clients. A Castelló d'Empúries es va visitar l'Ecomuseu Farinera i es va oferir al museu un tast de vins Celler Espelt.
- Participació al B-Industrial del B-Travel de Barcelona (del 20 a 22 d'abril). Per segon any ha tingut lloc l'espai B-Industrial dins del certamen anual del turisme a Barcelona. La XATIC hi ha participat també amb estand propi i l'objectiu un cop més ha estat la promoció de l'oferta cap al públic final.

Comercialització i creació de producte

Durant l'exercici 2018 s'han anat incorporant al portal *Experiències* del lloc web, les noves propostes que els associats ja tenen comercialitzades. També s'ha col·laborat amb l'empresa Fent País per oferir quatre rutes a través dels seus llibres regal.

Tercera Setmana del Turisme Industrial

El mes d'abril va tenir lloc a la Masia Freixa una reunió preparatòria de la Setmana Turisme Industrial. En aquesta edició s'han promogut més de cinquanta activitats locals en els diferents municipis i recursos participants. Hi ha hagut també dues activitats col·lectives. D'una banda la tercera edició del Bus a cegues en què s'han programat i efectuat nou rutes

diferents (una d'elles la Ruta del Suro i el pa en que es va visitar l'Ecomuseu Farinera i es va dinar a Castelló d'Empúries), amb una participació de 320 persones. I de l'altra la creació d'un joc Interactiu en tres municipis, Granollers, Mataró i Terrassa.

Altres accions de promoció

Participem concurs mensual a la revista Descobrir amb entrada adult +nen a un taller familiar.

Noves incorporacions

- Municipis: Torrebesses i el Consell Comarcal del Pallars Jussà (municipis: Isona i Conca dellà, La Pobla de Segur, Salàs de Pallars, Sarroca de Bellera, Talarn, La Torre de Capdella i Tremp).
- Recursos associats: Museu del Tabac d'Andorra i el Centre d'Interpretació de l'Arròs de Camarles.
- Indústria Viva: La Sitgetana Craftbeer de Sitges, Salaons Solés de l'Escala i Sastres Paperers – Molí la Farga de Banyoles.

4.4. Sistema Territorial del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

El dia 9 de març es va reunir a l'Ecomuseu Farinera la Comissió Executiva i el 17 de setembre es va reunir la Comissió de directors al Museu de la Rajoleta d'Esplugues de Llobregat.

I el 25 d'abril es va inaugurar a la seu del Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Terrassa l'exposició "Empordà Industrial", que s'hi va poder veure fins al d'octubre.

Accions 2018

- Es tanca aquest any l'Estudi del Impacte Econòmic del Sistema Territorial del mNACTEC, per tal d'obtenir els resultats del seu impacte econòmic, individualment i com a Sistema Territorial.
- Es realitzarà també un estudi de l'impacte social dels museus. Es buscaran nous indicadors per fer visible el retorn social i altres indicadors tècnics.
- Es segueix amb la línia de publicacions. S'ha treballat en les *Guies* de la Serradora d'Àreu i de la Tècnica Roca Umbert i seguiran les de Móra, Bellmunt, Esplugues de Llobregat i Tàrraga. També s'ha coeditat la publicació *Mineria a la Vall Fosca*; i s'ha publicat *Cantar i fer paper*.
- Als suplementes d'estiu del Diari Ara es va fer un especial sobre Patrimoni Industrial.
- S'està treballant en una Guia de turisme científic en el que s'inclouran tots els llocs de patrimoni industrial, de ciència i tècnica i de recerca científica que es puguin visitar.
- S'està treballant en un projecte audiovisual amb TV3 (un *30 Minuts*); igualment, en un espot centrat en el mNACTEC i més endavant se'n farà un altre del Sistema.
- Està en projecte la pròxima exposició sobre industrialització i esport.
- Es treballa també en la renovació de logotips i de la imatge corporativa.
- També es treballa en el tesaure.
- S'està organitzant per a inicis de 2019 una Jornada tècnica conservació i restauració objectes científics i tècnics.

En relació als museus del Sistema, s'han desvinculat el Museu de l'Estampació de Premià de

Mar i el Patrimoni Històric de FGC, i s'ha rebut sol·licitud de noves incorporacions: Molins de la Vila de Montblanc, el Terracota Museu de Ceràmica de la Bisbal d'Empordà, i el Museu de la Moto de Basella.

5. Gestió

5.1. Administrativa

Accedim a l'administració Electrónica: ens hem donat d'alta a l'EACAT i l'eNOTUM.

El mes de juliol va quedar aprovat definitivament el *Reglament de cessió dels espais de l'Ecomuseu Farinera per a activitats sense ànim de lucre*, publicat al BOP Núm. 128 – 3 de juliol de 2018.

Per adaptar-nos a la normativa europea de Protecció de dades, es va realitzar tramesa de correus electrònics informant als usuaris juntament amb formulari per renovar les sol·licituds de tramesa. També es va adaptar l'avís legal de la web del museu. En aquest sentit s'ha creat també un formulari per sol·licitar als assistents dels tallers familiars el consentiment per a l'autorització per a la reproducció i publicació d'imatges.

El mes d'octubre hem tramitat la sol·licitud de renovació del Distintiu de garantia de qualitat ambiental, que s'ha resolt favorablement en data 28 de desembre de 2018.

Arran de la jubilació de la persona que porta la comptabilitat del museu a l'ajuntament, aquest rol passa a desenvolupar-se des del museu i es traslladen els arxius comptabilitat 2017 i 2018 a la Farinera.

5.2. Museològica

28 de Febrer. Trametem registre de Museus 2018 i Còpia de seguretat de la col·lecció del museu

Dies anuals d'obertura

Aquest any 2018 el museu ha obert les portes un total de 318 dies, 1.706 hores.

Visites

El 19 de juliol varem rebre la visita del Sr. Ralf Kreiner del RHEINISCHES MÜHLEN – DOKUMENTATIONSZENTRUM- RMZD (Institut d'Estudis Internacionals de Molinologia) del Land Nordrhein-Westfalen (Alemanya), ha visitat en repetides ocasions l'Ecomuseu Farinera de Castelló d'Empúries i amb qui es manté una relació d'intercanvi d'informació.

També es van posar en contacte amb nosaltres des de l'ajuntament de Barbastre amb qui ja hem col·laborat amb anterioritat. Tenen a la seva fàbrica de farines la maquinària de la farinera Catalana de Vic i necessitaven una base per explicar com funcionava la fàbrica. Ens

van demanar col·laboració per fer-ho. Quedem que es programarà una visita per poder comentar sobre aquesta col·laboració.

El mes d'octubre varem rebre la visita de Jaume Matamala (antic gerent del mNACCTEC) amb 2 representants de les mines de Pachuca (Mèxic) que visitaren la fàbrica i l'exposició *Espais recobrats. Nous usos del patrimoni industrial*.

El mes de novembre vàrem atendre la visita del Curs patrimoni arquitectònic hidràulic organitzat per la Agrupació d'Arquitectes per a la Defensa i la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic (AADIPA) del Col·legi d'Arquitectes de Barcelona. Es va visitar la Farinera, la restauració del tram de muralla del Paller d'en Melino i el rentador. Varen acompanyar el grup les regidores de Cultura i de Patrimoni Històric, l'arquitecte que es va ocupar de la rehabilitació del conjunt arquitectònic de l'Ecomuseu Farinera, l'arquitecte tècnic municipal, i la directora del museu.

5.3. Econòmica

Tot i que encara no han estat aprovats els Comptes generals de l'Ecomuseu Farinera, exercici 2018, tal i com consta a les dades de la comptabilitat de l'ens, els ingressos propis generats per l'Ecomuseu Farinera de Castelló d'Empúries són 15.937,59 € de drets reconeguts nets.

Estudi d'impacte econòmic

El mes de desembre es va presentar a ESADE Barcelona l'Estudi de l'impacte econòmic dels museus del Sistema Territorial del Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC), elaborat per ESADE - Grup de recerca en Gestió d'Empreses Turístiques (GRUGET), per encàrrec del mNACTEC i que ha analitzat 17 dels 26 museus del Sistema Territorial, entre ells l'Ecomuseu Farinera.

L'Ecomuseu Farinera de Castelló d'Empúries ha generat 2,52 euros per cada euro d'inversió per part de l'Administració pública l'any 2017. En xifres globals, l'import que l'Administració va dedicar l'any 2017 a les inversions i la despesa corrent de l'Ecomuseu Farinera per valor de 253.742 euros ha generat en el territori un impacte econòmic de 639.000 euros.

Pel que fa a l'ocupació, l'informe conclou que l'activitat generada per l'Ecomuseu Farinera el 2017 equival a 12 llocs de treball (equiparables).

L'informe assenyala també que el conjunt de museus del Sistema Territorial del mNACTEC genera 2,14 euros al territori per cada euro invertit per part de l'Administració pública. Els efectes vinculats d'impacte econòmic generats per aquests museus durant el 2017 corresponen principalment a despeses en hostaleria (49%), transport (42%) i comerç (9%). Pel que fa a l'ocupació, l'informe conclou que l'activitat generada pels museus del Sistema Territorial del mNACTEC el 2017 equival a 254 llocs de treball (equiparables).

5.4. Infraestructures

Millora de la visualització externa del museu

L'Ecomuseu Farinera va continuar durant el primer semestre del 2018 amb les obres de millora de la visualització externa del museu, iniciades l'any passat arran de la celebració dels 20 anys de l'ens. Es va executar la millora perimetral de la tanca i la renovació del paviment. També es va remarcar visualment l'accés principal al museu i es van col·locar les lletres amb la paraula ECOMUSEU en la línia del rètol de la biblioteca. Al pati també es van museïtzar unes moles de molí fariner acompanyades d'una infografia que n'explica el funcionament, i la ordenació de la informació en façanes amb nous elements gràfics. Amb aquestes darreres millores el museu va concloure la remodelació arquitectònica de l'edifici.

27

Wifi a les sales del museu

En el marc de la subvenció per a Noves Tecnologies a museus atorgat per la Diputació de Girona, el museu ha optat per proveir de wifi les sales d'exposició, de manera que els visitants puguin gaudir de connexió a internet en els espais de visita. Això ens facilita que puguin fer la visita amb l'app Visitmuseum i que en un futur puguin accedir a l'audioguia associada a l'app. La cobertura de wifi a tots els espais també facilita que els visitants puguin omplir una enquesta de satisfacció on-line que hem instal·lat en una tablet a la recepció del museu.

Projecte elèctric

Disposem ja del Projecte elèctric per a la substitució de l'enllumenat existent i d'un informe d'eficiència energètica encarregat l'any 2017 per tal de millorar la eficiència energètica del museu i reduir la despesa elèctrica, substituint la part del seu enllumenat de alt consum per sistemes energèticament sostenibles i lumínicament eficients. S'estan buscant vies de finançament.

Rec del Molí

S'han finalitzat els treballs de neteja dels marges i de la resclosa encarregats l'any 2017. S'ha reparat una part del marge de la boixa de Can Reixach i queda pendent finalitzar la reparació del marge a la zona del Camp d'en Gori.

També hem atès a la consultoria EGAM, que està redactant el Projecte executiu de Rec del molí i la Mugueta. Aquest projecte ha estat encarregat per el Departament de Política Territorial i Obres Públiques amb la voluntat de millorar la qualitat de l'aigua dels Aiguamolls.

5.5. Convenis

- S'ha signat conveni amb la Fundació Antiques Caixes Catalanes per a l'acolliment de l'exposició "Espais Recobrats. Els nous usos del patrimoni industrial Català".
- El mes de juliol es va aprovar conveni el *Conveni de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya mitjançant el Departament d'Ensenyament i diferents administracions i entitats locals de l'Alt Empordà pel desenvolupament de projectes educatius de coneixement de la*

comarca a través dels seus museus. No s'ha completat encara la signatura del conveni per part de totes les institucions participants.

- En el marc de l'Acord entre l'ajuntament i l'INS Castelló relatiu al projecte Nord, el mes de novembre es va signar el conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de castelló d'Empúries i l'INS per el qual l'Ecomuseu Farinera acull un alumne que fa tasques de suport (magatzem, pintura, preparació d'espais, neteja de maquinària...).
- Finalment, en data 10 de desembre de 2018 s'ha aprovat una addenda al Conveni específic de col·laboració entre el Consorci de la Costa Brava i l'Ajuntament de Castelló d'Empúries per a l'exercici 2018.

5.6. Subvencions

Diputació de Girona

- Àrea de Cultura i Acció Social
Convocatòria: Subvencions als centres de conservació, difusió i interpretació del patrimoni i de la memòria històrica en el marc del programa "INDIKA" de recursos educatius (curs 2018-2019)
Projecte presentat: Visites guiades i tallers Curs 2018-2019.
Subvencionat a les escoles: visites guiades, Taller "El Pa, de l'obrador a la taula" i Taller El petit Moliner" Curs 2018-2019
- Àrea de Règim Econòmic i Noves Tecnologies
Convocatòria: Subvenció a museus i col·leccions de les comarques gironines per a dotar-se d'equipaments relacionats amb les noves tecnologies.
Projecte presentat: Inversions en noves tecnologies.
Subvencionat: 1.153,84 €
- Àrea Cooperació Cultural
Convocatòria: Subvenció a publicacions locals editades pels ajuntaments
Projecte presentat: Catàleg exposició Geografies Menudes
Denegada: Incompliment de l'article 1 de les bases reguladores, que n'exclou "els catàlegs d'exposicions el contingut literari dels quals sigui una part minoritària del conjunt".
- Àrea de Promoció Econòmica, Administració i Hisenda
Convocatòria: Subvencions per al despeses d'organització d'esdeveniments de caràcter firal
Projecte presentat: Fira Del blat al pa 2018
Subvencionat: 1.000 €
- Diputació de Girona+Departament de Cultura
Convocatòria: Subvencions per al foment de projectes culturals als museus de les comarques gironines - 2018
Projecte presentat: Projecte Cultural 2018 de l'Ecomuseu Farinera de Castelló d'Empúries

Subvencionat: 24.930,66 €

- Diputació de Girona+Departament de Cultura
Convocatòria: Suport a la Documentació - 2018
Projecte presentat: Inventari del fons documental
Import concedit: 2.300 €

Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural - Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

Convocatòria: Subvenció exclosa de concurrència pública per a projectes associats a la pertinença al Sistema territorial del mNACTEC.

Projecte presentat: Projecte de millores pati- 2018

Import concedit: 15.000 €